

**Профайлінг як інноваційний метод
у розкритті кримінальних правопорушень**

*Тетяна ПОДЗОЛКОВА, здобувач III освітньо-наукового ступеня (PhD)
Науковий керівник – Ігор ШИНКАРЕНКО, канд. юрид. наук, проф.
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»*

Сучасний контроль за злочинністю та соціальним середовищем взагалі став в деякій мірі можливим лише з розвитком технологій. Так, сучасні розробки такі як профайлінг, електронне спостереження, системи відеоспостереження, системи виявлення пострілів та системи розпізнавання обличчя, є головними засобами системного контролю та новими технологічними артефактами сучасних практик [1 – 3].

Профайлінг є новим напрямом у психологічній науці, що з'явився порівняно недавно. Він дозволяє розшифровувати невербальні та вербальні компоненти, що використовуються у міжособистісному спілкуванні. На думку фахівців, профайлінг дає можливість отримувати найоб'єктивнішу інформацію про потенційну небезпеку суб'єкта та може бути ефективно використаний для превентивних заходів щодо попередження терористичних актів в транспортній системі та місцях масового скупчення людей.

Профайлінг розглядається як технологія оцінки та прогнозування поведінки людини на основі таких характеристик як прояви вегетативної нервової системи, емоційні стани, особливості мови, невербальні прояви, особливості зовнішності та ін.

Сучасні компанії прагнуть автоматизувати профайлінг, “доручаючи” машині збір та аналіз інформації про людину. З одного боку, це може трохи знизити валідність результатів, адже програма не може аналізувати так “образно” чітко, як це робить людина. З іншого боку, “цифровізація”, використання машини в повній мірі зводить до мінімуму кількість помилок, адже хоч б яким досвідченим був профайлер, його думка може залишатися суб'єктивною.

Перехід профайлінгу в ІТ має великі перспективи, але поки що єдиного комплексного інструменту не існує. Складність полягає у тому, що для вирішення багатьох завдань профайлінг поки що задіює тестові діагностики, тобто об'єкт профілювання відповідає на низку питань. А ІТ-рішення мають ґрунтуватися на нетестових методиках. Хоча деякі пропозиції на ринку вже є. Наприклад, Microsoft Azure розпізнає емоції та голос, програмне забезпечення Noldus здійснює поведінкові дослідження, а FaceReader досяг успіхів щодо аналізу самої особи [4].

Використання систем відеоспостереження дозволяє не тільки прискорити, а й успішно розкрити низку злочинів. До того ж системи відеоспостереження постійно оновлюються та включають нові функції програмних технологій. Наприклад, додавання технології локації пострілів дозволяє швидко розгортати персонал екстреної медичної допомоги та поліцію в місцях виявлення пострілів. Шень-чжень (Китай) наразі випробовує систему відеоспостереження

з 200 000 камер із можливістю сповіщення поліції, коли в одному місці скупчується надмірна кількість людей. При цьому було розроблено програмне забезпечення з використанням національної бази ідентифікаційних даних Китаю та програмного забезпечення для розпізнавання облич, яке дозволяє поліції ідентифікувати усіх осіб відеоспостереження [2]. Ще один приклад. Компанія Shot Spotter використовує інфраструктуру розумного міста для триангуляції місця пострілу. Вони стверджують, що їхня система може сповістити владу фактично в режимі реального часу, надаючи інформацію про тип пострілу та місце розташування з точністю до 10 футів. Кілька датчиків вловлюють звук пострілу, а їх алгоритм машинного навчання визначає, де стався постріл, порівнює дані [5].

Однією з причин значного зростання використання замкнутого телебачення (CCTV) у громадських місцях є усвідомлена цінність як джерела доказів у розслідуванні кримінальних злочинів. Поліція регулярно використовує записи з камер відеоспостереження як частину кримінальних розслідувань, чи то для встановлення осіб правопорушників, чи забезпечення визнання провини, перевірки показань свідків, чи ідентифікації потенційних свідків [6].

Таким чином, сучасні та можливі наслідки прискореної експансії передових технологій у механізм функціонування існуючої системи суспільних відносин все частіше використовуються в правовій практиці. Закономірно, що такі технології, маючи величезний потенціал впровадження їх в криміналістику, разом з профайлінгом, можуть якісно підвищувати ефективність розкриття, розслідування та попередження багатьох злочинів.

Література

1. Nguyen, Huy Binh 2020 *Use of Information Technology in Crime Investigation*. // *International Journal of Advanced Trends in Computer Science and Engineering* vol. 9 No.2, March - April 2020. Pp.1909-1912. [in English]
2. James Byrne, Gary Marx. (2011) *Technological Innovations in Crime Prevention and Policing. A Review of the Research on Implementation and Impact*. // *Cahiers Politie Studies Jaargang*, 2011-3, nr. 20. Pp. 17-40. [in English]
3. M. R. McGuire, Thomas J. Holt. 2017 *The Routledge Handbook of Technology, Crime and Justice*. // Abingdon, Oxon ; New York, NY : Routledge, 2017. [in English]
4. Філатов О. Профайлінг. Секрети професії: профайлер – живий “детектор брехні” // URL: <https://superfamily.in.ua/profajling-sekreti-profesi%D1%97-profajler-zhivij-detektor-brexni/>
5. *AI for Crime Prevention and Detection – 5 Current Applications*//2022 *Emerj Artificial Intelligence Research*. URL:<https://emerj.com/ai-sector-overviews/ai-crime-prevention-5-current-applications/> [in English]
6. Anthony Morgan, Christopher Dowling 2019 *Does CCTV help police solve crime?* // *Australian Institute of Criminology Trends & issues in crime and criminal justice*, No. 576 April 2019. 16 p. [in English]